

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG.

AZ „ELSŐ SZÉKELY HÁZI-IPARI ORSZÁGOS SZÖVETKEZET” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: osztorfővárosi és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyéni tagok egész évre 8 K, t. m. községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Helyközi telefon 15. sz.
 egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGHPAL
 LAPTULAJDOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések negyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyit-tör so a t. K. Djjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kléring 10,489. szám

Közigazgatási állapotaink.

Vannak jelenségek vármegyei életünkben, melyek mellett mindenki közömbösen halad el. Pedig megérdemelnék, hogy észrevegyük ezeket a jelenségeket, gondolkozzunk felette, az elfajásokat szorgalmasan lenyesegezzük, az állapotokat javítsuk, a közérdeket előre vigyük. Hiszen a vármegyei közigazgatás nemzeti életünk kiegészítő szerve. Hiszen a közigazgatás életünkbe, vérünk és husunkba vag.

A jó közigazgatásnak népevelő hatása van. Fejleszti a kulturát, a higienikus intézmények létesítése által járványok, ragályos nyavalyákkal szemben ellenálló képességünket fokozza. Növeli a törvénytiszteletet, megszilárdítja a törvények rendíthetlenségébe vetett hitet, személyes és vagyonbiztonságot teremt, társadalmi és közéleti erkölcsöket nevel, korrupciót irt.

A közigazgatás, mely a nép lelkéhez közel férközött, mely elérte azt a magas piedesztált, hogy a nép védelmezőjét, vezetőjét, józan okos tanácsadóját látja benne, melyről előismeri mindenki, hogy az a szeretettel párosított atyai szigor képviseli, csudákat képes művelni. Nép jóléti intézményeket teremt, közszellemet fejleszt, mely alkot és épít.

Rossz közigazgatás mindezek ellenkezőjét teremt meg. És hogyan van mégis, hogy ebben a vármegyében, hol utóljára is oly sok gondolkodni tudó intelligens ember él, közigazgatásunk feletti tárgyilagos kritika, javítására irányuló eszme vagy indítvány, már évek óta alig hangzik el, s az emberek összes tevékenysége rágalmak, gyanúsítások, alantas közéleti nívautanúsító pletykálkodásokba merül el, s az összes közéleti energiánk a klikkeknek majd minden községben lábrakapott vad és undorító vételkedése, s az egyéni hajszákat és harcok által emésztődik fel.

A korrupció dühöng mindenfelé. Az iszákosság nagymérvű elterjedése rendre lépdesi le a szívós és viharedzett székelynép fajfenntartó tulajdonságainak legszébb virágait.

A nép magára hagyatva, fej és arra hivatott vezető nélkül, áldozatul esik azoknak, a kik jóhiszeműségével visszaélnék, kijátszák és törbecsalják.

Nincs a nép nagy egyetemes érdekeit felkaroló népszerűet,

hanem van fraternizálás, egyes vezetőembereknek jogosulatlan előnyök ígérgetése, barátságos vállvergetés s más hasonló eszközökkel, uraimi érdekszférákba való kerítgetése. A közéleti fórumokon nem forroganak eszmék, nem ütköznek elvek és érvek, hanem a hatalom keveri kártyáit, néha szemfényvesztő ügyességgel, néha önként kiütököző naivsággal. Ha ezeket a nagy és súlyos szavakkal és ezt az erős kritikát, mely általánoságokban íródott, konkretizálni kell, hát szolgálhatunk adatokkal.

Ha valaki kíváncsi arra, hogy milyen a községekben a közszellem, hát tekintse be a Törvényszéknél és járásbíróságoknál folyamatban levő rágalmazási pereket. Ezek rávilágítanak a község belsejében dúló elkese-redett személyes harcokra. Ha a túlévezett alkohol erkölcs pusztító hatásáról akar adatokat, úgy csak az ősszel és tavasszal tartatni szokott esküdtszékek anyagát kell tanulmányozni.

A korrupció, egyéni megbízhatatlanság, megvesztegethetőség, és ezen tulajdonok leplezetlen és szemérmellen volta kiütöközött a most lezajlott választásoknál.

A fraternizálás szomorú következményeit a tisztviselői választásoknál sinylette meg a vármegye. Lakol is érte keservesen ok pótdával és sok ebből folyó hátránnyal.

A apáthiát, mely a lelkeket elfogta, a legerősebben bizonyítja egy-egy vármegyei közgyűlés.

De hát lehet-e másképp? Valljuk meg, hogy az utóbbi évek rövidlátó politikája, mely csak a hatalmi érdekek istápolását tartotta szem előtt, sokatrontott a vármegyei állapotokon. Hiszen még élénk emlékezetünkben van egy-egy feltűnő jelenség. Törvényhatósági bizottsági tagokat kellett választani. Ráfektűdt a hatalom a községekre, s megválasztatott olyanokat, kik a más fejével gondolkoznak utasításra cselekszenek. Be kellett tölteni egy közigazgatási bizottsági tagságot, mely a város képviselőjének elhalálozásával ürült meg. Betöltötték egy olyan emberrel, ki minden jámbor becsületessége és egyéni korrektsége mellett erre nem képes, mert közügyekben hangját sohse hallottuk, érdeklődését sohse láttuk.

Ha történt egy-egy mélyebben

járó, átgondolt, kritikai bonckéssel dolgozó felszólalás, azt a bizottsági tagok kint meggratulálták, de bent leburvagták. Így aztán elmegy mindenkinek a kedve a közügyekkel behatóbban foglalkozni. Beállt a stagnáció, s ha fel nem lendítjük az állapotokat, be fog következni oly fokú visszaesés és hanyatlás, a melyet hosszú évek céltudatos munkájával sem lehet majd helyrehozni.

Fel kel csendülj! tehát egy bátor, erőteljes hangnak, mely sorompóba szóllítja a vármegye jobbait. Nem személyeskedésre, nem egyesek elleni akcióra, nem minden áron való okvetetlenkedő ellenzéki ségre, hanem munkára, a közügyekkel való foglalkozásra a közérdekek feletti gondolkozásra hívjuk fel azokat, kik kiváltságos állásaiknál fogva a közügyekbe beleszólni jogosítva s az etikai törvények szerint erre kötelezve vannak.

Csoportosuljanak azok a férfiak, kik a közügyek intézésébe egyéni érdek nélkül idealizmust tudnak belevinni, kiknek egyetlen céljuk előre vinni, becsületesen szolgálni a vármegye népének javát és boldogságát. A pártpolitikai elvek hangoztatása, azok megvalósítása érdekében való munkálkodás nemcsak természetesen jog, de kötelessége is minden jóra való és valamelyik politikai irányhoz meggyőződéssel csatlakozott embernek, de ezen elvek különbözősége még nem emel oly választalat, hogy egymásra ne találhatnának mindazok, kik a vármegye és város határain belül helyi érdekek előmozdítása és istápolásában akarnak tevékeny részt venni.

Jóleső érzéssel konstatáljuk, hogy vezető férfiaink egynemelyike ezt belátta s kölcsönösen vállvetett erővel, tőlük telhetőleg igyekeznek szánalmas elmaradottságunkon segíteni. Es itt a tárgyilagos igazságérzet, melylyel ujságírói tollunkat vezetni akarjuk, arra készlet, hogy tisztelettel hajtsuk meg zászlónkat legnagyobb politikai ellenfelünk, Gróf Haller János előtt.

Kétségtelen és a szó neme-sebb, igazi értelmében vett uri gondolkodás és felfogás módja, concilians modora, s az a jó tulajdonsága, hogy az ellennézetűek véleményét is szívesen meghallgatja, reményt nyújt arra, hogy vezetésével elmaradott állapotainkból előre jutunk, s kezdetét veszi egy termékenyebb, eredményekben gazdag

munkás korszak. És mi küzdöttünk és küzdeni fogunk körömszakadtáig ellene, ott hol a politikai elvek kerülnek mérkőzésre, de oldala mellé állunk s vele együtt leszünk, ha kétségtelenül létező bajokat a maga puritán gondolkodás módjával észreveszi és orvoslásukról sok szeretettel, de kérlelhetetlen szigorral gondoskodni szándékozik. Sok jeiből arra kell következtetnünk, hogy meg van benne az erre irányuló jóakarát.

Mi a toll és agitáció fegyverével gyűlölség nélkül, de személyi érzékenykedést és egyéni érdekeket is tekinteten kívül hagyva, közigazgatásunk javítása érdekében mindent el fogunk követni s szabadjon remélni, hogy támogatni fognak ezen törekvésünkben mindazok, akik a jó közigazgatáshoz fűződő egyetemes nagy nemzeti érdekeket felismerni képesek.

v. y. z.

Fejenként egy korona.

Megdöbhentő kép tárul elénk: A kifosztott és koldusbotra jutó Magyarország látkepe.

Az új kormány a megnövekedett hadügyi kiadások fedezésére ötszázhatvan millió korona kölcsönt szándékozik felvenni.

Ötszázhatvan millió!

Több mint egy fél milliárd!

Magyarországnál sokkal nagyobb országok vannak, a melyeknek egy teljes esztendői költségvetésük sem tesz ki ennyit.

És a magyar nemzetnek egyelőre — hangsúlyozzuk, hogy csak egyelőre, mert hiszen később jöhet még több is — ennyit kell véres verejtékkel kiizzadnia, a rendes állati szükségleteken kívül.

Hogy a délvideket elpusztította az árvíz, hogy a hegyalján 14 milliós kárt okozott a jégverés, hogy egyik falut a másik után pörköli fel a tűzvész: ki törődne ezzel, a mikor a mindenható hadügyről és az osztrák érdekekről van szó...

Itt-ott azt is hangoztatják, hogy kevés az iskola, rossz a közigazgatás, kevés a kórház, nincsenek számba vehető emberbaráti intézeteink, drága a megélhetés, kevés a munkabér, nagy az adó stb. — : ám mindezek az igazi nemzeti érdekek messzire eltörpülnek ama nagy és mindenképpen uraló érdek mellett, hogy Ausztriának több legyen a katonája és a dreadnoughtja...

Az ellenzék soraiban lesz egy kis háborgás, de a többség kíméletlenül le fogja őket zugni, Lu-

kács — a pénzügyminiszter pedig pompásan le fogja mosolyogni:

— Uraim és hölgyeim — pardon: T. Ház: nagy vivmányt teszek le a Ház asztalára. Ötszáz hatvan millió kölcsönt veszünk fel, ami azt bizonyítja, hogy külföldön van elég tekintélyünk, van fényes hitelünk. És hozzá még potom négy százalékra adják; négy százalékra, holott a bankok rendes körülmények között hat-hét százalékot alul nem adnak kölcsönt. Ilyen előnyös kölcsönt még egy kormány sem csinált. Ugy látszik, hogy a helyre állott nyugalomnak, a konszolidált viszonyoknak és főként a teljesen megbízható szilárd többségnek már a külföldön is érezhető az üdvös hatásai...

No, no: hát még sem boldog a magyar, holott már négyszázalékos kölcsönt is kaptunk a külföldön?

— Uraim és hölgyeim! tessék jól meggondolni: négy százalékos kölcsön!

— No — és ráadásul még kerek 560 millió korona... páratlanul előnyös feltételek mellett...

Hát még sem boldog a magyar! Tegyük fel néhány pillanatra munkapárti szemüveget s mondjuk: hogy boldog.

De mielőtt végleg kimondanánk a boldogot: csináljunk előbb egy kis számvetést:

Magyarországnak — beleértve a társországokat is — a legutóbbi népszámlálás adatai szerint — husz millió lakosa volt. Mondjuk, hogy a legújabb szerint lesz huszonegy vagy huszonkét millió.

Már mostan — egyelőre csak a kamatokról beszélve — az ötszázhatvan millió kölcsönnek egy esztendei négy százalékos kamata cse-

kély 22.400.000 (huszonkét millió négyszázezer) korona; jut tehát fejenként Magyarország minden lakosára — ide értve még a csecsszopókat is — csupán kamat feben, néhány fillérenyi különbséggel, éppen egy korona.

Már mostan arra, a kinek a családja, mondjuk négy személyből áll: négyszer egy, vagyis négy korona, — a kinek a családja hat vagy nyolc személyből áll; hatszor vagy nyolcszor egy korona, vagyis 6-8 korona esik, csupán kamat fejében...

Hol van azonban még maga a tőke, vagyis az ötszázhatvan millió korona, melyet akárhogyan is, de megint csak a szegény és agyongyötört népek kell majd visszafizetnie.

A tőke visszafizetéséből pedig, a kamatokon kívül, melyet legalább 10-15 éven keresztül kell most fizetni, Magyarország minden lakosára — megint csak ideértve a csecsszopókat is — még külön 28 korona jut fejenként.

Már most a helyzet a jövőben körülbelül így fog alakulni: Egy család apa, akinek hat tagból álló családja van, tíz éven keresztül csupán kamat fejében fizet majd 60 koronát. Mivel pedig valamikor csak a tőkét is vissza kell fizetni — mondjuk tíz év múlva — ugyan az a családapa, akinek hat tagból álló családja van, a tőke törlesztésre fizet még külön hatszor 28 vagyis 168 koronát, ami a 60 korona kamattal együtt éppen 228 korona.

Ennyit kell tehát majd egy-egy magyar család veres-verejtékes munkájából kiizadnia, hogy az osztrákoknak több agujuk és több dreadnoughtjuk legyen...

De ez még csak a rendkívüli kiadás, a négyszázalékos „előnyös” kölcsön visszafizetése is, amelyet a képviselőházi többség bizonyára élénken meg fog tapsolni.

Hátra vannak azonban még a rendes állami szükségletek, a mindenféle megyei és községi pót és utadók, fogyasztási adók és Isten tudja még milyen adók, úgy hogy az égből „csöstül” kellene jönni az áldásnak, hogy a szegény magyar ember ezt a sok emberfeletti terhet elbirja.

Gazdasági tanulmány ut.

(3. Folyt.)

(G. I.) Másnap kor. reggel Medgyesen Gáspári birtokos 4 db muraközi ménjét, Theil József sertés hizlalóját etetés alatt és a városi gazdasági gyárat tekintette meg a társaság. A reggeli elköltése után Theil Ede mintegy 230 kat. hold területű hegyi gazdaságának megtekintésére indultunk. Utunk meredek hegyeken vezetett keresztül s jó időbe került, míg a gazdaság helyszínére érkeztünk. A gazda barátságos fogadása után a 15 éves fásoltván, szőlőtelepet mutatta be, mely dacára a szőlőbirtokosok azon állításának, hogy a fásoltvány 8-10 évig se tart ki — ma is teljesen ép, egészséges tőkékkel bír s minden évben meghozza 30-33 hl. termését kat. holdanként. Egyik évben 54 hl. termést nyújtott, hektóteret 5.60 K-ért értékesítve — egy kat. hold jövedelme 302.40 K-t tett ki. A parkszelvény berendezett, magas törzsű fákkal betelepített gyümölcsösön áthaladva, egy 12 hold területű hegyoldali kaszálóra értünk. E terület ezelőtt pár évvel még fákkal,

bokrokkal volt borítva, talaja vad talajvízzel telítve. A gondos gazda a hasznavehetőnek vélt területet pár év alatt mintakaszálóra változtatta szorgalmas és körültekintő munkával. Neme ak a fákat és bokrokat irtotta ki, hanem 2200 kor. költséggel az egész terület talajszelvényeztetve, a vizet az istállóhoz közeli gyűjtő medencébe vezetve 60 db szarvasmarna részére bővizű, perccenkint 26 liter folyású, vállakkal állított itatót rendezett be. Az így előkészített területet fűmaggal vetette be s a már közölt műtrágya keverékkel gondosan behintve, igen jó minőségű és nagy mennyiségű szénát, sarjút nyer évente. Itt láttam először működésben a szénaforgató gépet, amit kaszálás után a száradásban álló rendeket széthányja, forgatja. Egy holdnak forgatására elegendő 10 pernyi idő, míg nálunk emberi erővel, óriási munkabér poseskolasal napokon keresztül is alig vagyunk képesek 1-2 holdnyi területet feltakarítani. Hja! Többet észszel, mint erővel. Theil Ede birtoka a tagosítás idején XII-XIII-ik osztályú birtoknak volt becsülve, ma megér holdja 1000 K-t. Nem tartom feleslegesnek felemlíteni, hogy Theil urnak egy igen kedves modoru fiával találkoztunk a birtok területén. A gimnázium 8 osztályának elvégzése után végezte a magyaróvári gazdasági akadémiát, majd Németországban 2 felsőbb gazdasági tanintezetet s ma edes atyja mellett segédkezik a birtok minél célszerűbb kihasználásában. Nálunk nem így van szokásban! Eleg kar...

A gazdasági rendszer — főleg a forgók tanulmányozásánál mindnyájunknak felűnt egy kat. hold saláta dus virágzatában, melynek

Tárca.

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárcája)

LEGJOBB ITTHON.

(Találkozási ünnepeken).

Itt vagyunk a kebeleden
Édes-kedves szülőföldünk;
Téged látni, rád borulni
Megcókolni hazajöttünk,
Hazajöttünk átölelni
Szülőinket, véreinket,
Hazajöttünk, hazahozott
A honvágy, a honszeretet.

Akik egykor itt láttuk meg
Először a napvilágot;
Akik egykor itt szakgattuk
Az illatos gyöngyvirágot;
Hazajöttünk megpihenni,
Felújítani emléinket,
Elbeszélni boldogságunk,
Megmutatni sebeinket.

Mert itt minden kicsiny fűszál
Ismerősünk, jóbarátunk,
Itt megnyílik, itt kitarul
S beszédes lesz szívünk, ajkunk;
Itt meglátják, itt megértik,
Hol fáj nekünk, mi a bajunk,
Igen, mert itt rokoninkkal,
Véreinkkel találkozunk.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Itt ringaták a bölcsönket,
Itt tudtuk meg, mi a haza.
Értelmünknek, tudásunknak
Itten van a melegágya,
Kiskorunkban itt kezdettünk
Feljárni az iskolába.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk
Mégis legjobb idehaza,
Itt vidámabb, itt kedvesebb
A harangok hívó szava;
Itt fohászunk, esdeklésünk,
Érzelmek egyesülnek
S összefolyva az Istenhez
Föl az égbe emelkednek.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Itt a kicsiny pacstírtának,
Csalogánynak szebb a dala,
A mezőnek fűszálai,
Virágai ékeesebbek,
A remények, az ábrándok,
Az álmok is édeesebbek.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Itt fényesebb, itt ragyogóbb,
Éltetőbb a napsugara,
Itt tisztább a forrásvíze.
Gyöngy terem a buzaszálon,
Itten élni s meghalni is
Jobb, mint tul az Oceánon.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Olyan édes csókot nem ad
Senki, mint az édes anya;
Hogyha kérdez, avagy felel,
Lelkünkig ér minden szava
S megrezgeti szívünk hurját,
Mint az éol hárfá hangja.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Nem vet olyan puha ágyat
Senki, mint az édes anya;
Fejünk alját felemeli,
Takarónkat rendezgeti,

En Istenem milyen boldog,
Ha a kezét ránk teheti.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Nem főz olyan ízes ételt
Senki, mint az édes anya;
Ha hiányos, ha sötét,
Mégis sokkal izetesebb
A másénál, azzá teszi
Az anyai hő szeretet.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Megjelenik szemünk előtt
Gyermekségünk tündérkora,
Az az édes, az a kedves,
Az a boldog röpkeálm,
Minő nem lesz talán soha
Sem itt, sem a más világon.

Igen-igen, a gyermekkor,
Midőn együtt játszadoztunk,
Amikor utcahosszat
Kalapunkkal lepkét fogtunk;
Midőn egymást megkergettük,
Megdöbáltuk, hajba kaptunk
S aztán néhány perc multával
Ismét együtt dalolgattunk.

Oh! az a sok csintalanság,
Amit akkor elkövettünk,
Tarka-barka képeivel
Mind megjelen ma előttünk,
S tudja Isten, hogy honnan van
De a szívünk dobog bele
S a két szemünk örömben
Meleg könnyel telik tele.

Van azonban más könnyünk is
És ez a fájdalom könnye
Ki-ki csordul a szemükből,

De nincs, aki letörölje,
Nincsen, aki megkérdezze:
„Hogy vagy édes jó gyermekem?”
Ott nyugosznak szegény, szülők
A virágos temetőben.

Oh! miért is kellett nektek
Olyan hamar sirba térni!
Oh! miért hogy nem tudátok
Itt e földön tovább élni!
Oh! miért hogy nem szólhatunk
Tiveletek egyet-kettőt...
Mért is olyan hallgatagok
A sirhantok, a temetők?!

Nyugodjatok édes szülők,
Nyugodjatok békecségekben,
Nem feledjük sirotokat
Legyünk bármilyen messziségben;
Eltemetett porotokat
Emlékeink karolják át,
Amíg ismét találkozunk:
Adjon Isten jó éjszakát!

Fecske, gólya nemsokára
Búcsút vesznek fészkeiktől
S velük mi is búcsút veszünk
Szülőföldtől, véreinktől;
De mielőtt távozásra
Felemelnők szárnyainkat,
Az Istenről rátok kérjük,
Rátok adjuk áldásunkat...

Te kis hajlék — hol születékn —
Hol egyszerű bölcsönk rengett!
Ti zöld hegyek, szántóföldek,
Hol ajakunk daltól zengett!
Legyen béke, legyen áldás
Lakóid közt, meződ felett...
Kitudja, hogy látunk-e még?
Isten hozzád, Isten veled!!

József János.

magtermését a Budapesten letező magtermelők részvénytársaságnak adják át 1 mm.-át 160 K-ért. Semmibe jár oly nagy haszonnal, mint a magtermelés. Vetőmagszükséglet 1 holdra 3—4 kgr., terméshozam 250—300 kgr., jövedelem ez uton 400—500 K kat. holdankint. Mi még konyhakertészetekben sem igen fektetünk súlyt rá. Pedig megérdemli gondolkoznunk felette. A birtoknak közepén vannak felépítve az ólak. A már leirt módon épített sertés- helyesebben szin alá vannak beterve a hizó sertések (fecsekfarku, fekete mongolicák). Etetési idő: reggeli és esti 6 óra. Etetési módzat: befogáskor ápa és kukorica. 2 órával előbb beaztatva, hizlási idő közepén félnappal előbb áztatva; a hizás befejezésekor a takarmány darálva és egy nappal előbb beaztatva. A takarmánysó kemény zsinigre felkötve csüng közöttük s hetenkint kis adagban keserű sót is kapnak. Trágyájukat polyvával és szeméttel keverve trágyagödörökben élelik s hordják ki a mezőgazdasági forgókra. Thel Ede birtokából mintegy 17 holdat bérel a megyesi földmives iskola faiskola céljára, közel az országot mellett. Az iskola kertésztanítójának szakszerű kezelésével sikerül minden évben 15000 drb magas, feimagas és alacsony törzsű gyümölcsfa ojtványt kiosztani a szászgyetemnek drb.-ként 30 fill. árt. kizárólag szász gazdáknak. Bejárva a szép faiskolaterületet, szives Isten hozzátot mondotunk Thel Ede urnak, ki kedves fiával kalauzolt mint a gazdaságon át s nyújtott felvilágosításokat a kérdésekkel ostromló kiránduló csapatnak. Utunk az országoton Medgyesre vezetett vissza, h l megtekintettük az üzemben levő börgyárat, majd az intézet falai között gyűlven össze, rövid de izletes ebéd alatt érzékeny bucsut mondotunk a szívélyes és önfeláldozó direktornak. A vonat elindulásáig még néhány perc állott a társaság rendelkezésére s ez idő alatt Czell Frigyes borpincéjét tekintettük meg. Bár a házigazda üzleti elfoglaltsága miatt távol volt, mégis szívélyes vendégszeretetre találtunk s a nagy kiterjedésű hordókkal butorozott pince átjárása után gazdagon vendégeit meg a pincemestertársaságunk minden egyes tagját. Mely hálával, meleg köszönettel tartozunk mindazon uraknak, kik e kis székely csapatot oly közvetlen meleg barátsággal és vendégszeretettel fogadták. Forró kívánságunk őket boldogulva látni s mit a helyszínén többször hangzottunk — egymás oldala mellett küzdeni az édes magyar haza boldogulásának és felvirágoztatásának harcában. Az a meglepő barátság és kedves előzékenység, melyre szász testvéreinknél találtunk, mély nyomokat véstek lelkeinkbe s mindig szép emlékekkel gondolunk vissza a Medgyesén és Nagyekemezőn eltöltött kellemes órákra. Ugy ók, mint az erdélyrészi kirendeltség vezetője, ki nagy áldozat árán tette lehetővé a kiválóan sikerült tanulmányi kirándulást — fogadják a kedves székely otthonokból hálás köszönetünket.

(Vége.)

Szines képek.

„Nem azért virrad, mert a kakas kukorékol, de a kakas kukorékol azért, mert hogy virrad.“

Nem a fák idézik elő a szelet, hanem a szél mozgatja a fákat.

Ha saját cselekedeteinkért idegen embereket kellene felelősségre vonni: az illetőket többnyire hitvány emberek tartanók.

Önmagunknak mindent megbocsátunk; másokat még el nem követett bűneikért is felelősségre vonunk.

Mit ér az, ha nagyjaink emlékét kőbe és ércbe véssük: de eszméiket nem valósítjuk meg.

Némely emberi agy fényesen kivilágított királyi terem; némelyik pedig sötét középkori barlang.

A legutolsó józan korcsmáros is olympusi magasságban áll részeg vendégei felett.

A munka nemesít — szokták hirdetni azok, akik sohasem dolgoznak. — De azért a nemesi oklevelek még sem fiakereslovak bőrből készülnek, hanem kutyabőrből.

Halála után csak annak balzsamozzák be emlékét, a ki életében másokért is élt.

Némely embernek a homloka mögött (szellem) óriások tanyáznak; némelyeknél pedig csak puposhátú törpék.

HIREK.

— **Beiratkozás.** Az iparos és kereskedő tanonciskolába beiratkozások szeptember 11-én (vasárnap) d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig; 12-én d. u. 2—5-ig és 13-án d. u. 2—5-ig lesznek; a tanítás szeptember 14-én szerdán kezdődik. A kik a kitűzött időben a beiratkozást elmulasztják, szigorú büntetésben részesülnek. A beírás helye az állami fit elemi iskola. A székelyudvarhelyi alsófoku ipar és keresk. iskola igazgatósága.

— **Postarablás Héjasfalván.** Nevezetes dolog történt a héjasfalvi m. kir. postán mult hónap 26-án éjjel. Két marcona alak, kik ismeretlenek voltak — éjnek idején betört és a hivatalában működő postamesterre rottantak. Egyik tolvaj hatalmas forgópisztolyt, a másik zsvány pedig meg nyársnak is beillő tört szegezett a megrémült postamesterre. Pénzt vagy életet követeltek tőle. Az így féken tartott postamester szeme láttára, a posta pénztárából 800 koronát elvéve, az éj- és ismeretlenség homályában eltűntek. Így adta elő a rémes esetet maga a postamester. Horváth Pál járási őrmester vezetése alatt a nyomozás megtörtént. A héjasfalvi csendőrség bámulatos eredményt ért el. Letartóztatta a postamestert, aki ugyanis elsikkasztotta és eikártázza a 800 K-t. Tehát maga a postamester volt a rabló. Átadták a segesvári kir. járásbírósnak.

— **A kolera.** A fekete rém kezdi körülvenni Magyarországot. Oroszország és Olaszország után Romániába Jassy környékén és legujabban

Bécsben lépett fel a kolera, hol az utóbbi időben több megbetegedés történt. A belügyminiszter intézkedéseket tett a járvány behurcolása ellen. A szomszéd Háromszék megyében is volt már kolera gyanus haláleset.

— **Kivonat a villamosmű szabályairól.** Székelyudvarhely r. t. város elektromosmüve vonatkozó szabályrendelet kinyomatása és szétosztásáig, a t. közönség tudomására hozzuk az alábbiakat: Székelyudvarhely r. t. város elektromos müve Ganzfele villamosága r. t. üzemvezetősége által jóváhagyott tervrajz nélkül magánvállalkozó cég, berendezést nem kezdhet. Magánvállalkozó által készített instalációt az elektromos mü felülvizsgálata megejtése előtt áram alá bocsátani a berendező vállalkozónak önhatalmulag nem szabad, mert ez a városi villamos mü megkárosítását jelenti s ezért mind a vállalkozó, mind a fél felelősségre vonható. Ugy az új berendezések, valamint bővítések és átalakítások, melyeket magánvállalkozó készít, a bekapcsolás előtt az elektromos által eszközölt felülvizsgálásért a szabályrendeletben meghatározott összeget nem a megrendelő, hanem a magánvállalkozó tartozik megfizetni.

Egyben értesíti a városi villamos mü vezetősége a t. fogyasztó közönséget, hogy az általa készített berendezéseknél előforduló kisebb javításokat, melyek javítási anyagot nem igényelnek, pl. önhibán kívül kiolvadt biztosíték kicserélését stb. díjmentesen, kisebb javításokat pedig a munkaidő felszámítása nélkül fogantositja. Szóval minden tekintetben készséggel áll a t. közönség szolgálatára.

— **Az ebadó.** Az ebadóalap fölhasználása dolgában az egyes törvényhatóságoknál különböző a gyakorlat. Igen sok helyütt ez alapot a rendeltetésétől eltérő célra is fölhasználják. A földmivelségi miniszter, mint a Bud. Lev. értesül, ez okból leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, melyben értesíti azokat, hogy az ebadóalap fölhasználása dolgában jövőben hozandó határozatokat csak az esetben erősítheti meg, ha az alapot közzvágóhid fölállítására, átalakítására, kiegészítésére, dögterek, gypmesteri telepek létesítésére, állatvásárok létesítésére, vagy más állatnyésztési és állategészségügyi célra, illetőleg a községeknek ilyen célt előmozdító intézmény létesítésénél szükséges segítésére fordítják.

— **Táncanfolyam-megnyitás.** Tisztelettel értesítem a helybeli és vidéki közönséget, hogy folyó hó 3-án (szombaton) a „Budapest“-szálló nagytermében táncanfolyamot nyitok. Tandíj 6 heti tanfolyamra 12 korona. A 6 heti tanfolyam alatt növendékeimet tanítom az összes modern táncokon kívül az eredeti francia esztétikai szerinti illem és testgyűgyeségre is. A bostont külön 3 óra alatt betanítom, óránként 4 korona, csoportban 2 korona díjazás mellett személyenként. Tanítási idő: gyerekeknek d. u. 5—7-ig, felnőtteknek este 8—10-ig tart. Este 7—8 óráig bosztonkurzus. Beiratkozni lehet Betegh Pál könyvkereskedésében és a tanórák alatt. Házaknál csakis meghívásra jelenek meg. Kiváló tisztelettel *Sára Miklós*, budapesti okl. tánc-tanító.

KÖZGAZDASÁG.

Udvarhelyvármegye Lótenyész-bizottságától. 36—1910. szám.

HIRDETMÉNY.

Udvarhelyvármegye Lótenyész-bizottságától közhírre tetetik, miszerint a nagyméltóságú m. kir. földmivelségi miniszterium által adományozott jutalomdíjakkal folyó évi október hó 2-án délelőtt 11 órakor Székelyudvarhely városában a piac-téren előállítandó csikós-kancák, 3 és 2 éves kancá-csikók — a mennyiben a bírálóbizottság által tenyésztésre alkalmasoknak találtak — jutalmaztatni fognak.

A csikós-kancákra kitűzött díjak: 80, 60, 50, 40, 30, 20—20 K.

A 3 éves kancá-csikók díjai: 60, 40, 30, 25, 20, 10 K.

A 2 éves kancá-csikók díjai: 40, 25, 20, 10 K.

A díjakra lókereskedők, nagybirtokosok és nagybérlok kizárásával csak azon kizgazdák tarthatnak igényt, akik községi előjárásági bizonyítvánnyal igazolják, hogy a csikós-kanca 1 év óta tulajdonuk és a csikók saját tenyésztésük.

Kellő számú 3 és 2 éves kancá-csikók hiányában, kivetelesen az igen jó 1 éves kancá-csikók is díjaztatnak.

Nagybirtokosok és nagybérlok dícsérő oklevéllel lesznek kitüntetve. Jelentkezhetni Székelyudvarhely városában Gotthárd János polgármester urnál október 2-án délelőtt 9 óráig, azontul a helyszínen.

Székelyudvarhely, 1910. aug. 28.

Daniel Lajos,

a lótenyész-bizottság elnöke.

Az udvarhelyvárm. Gazdasági Egyesülettől. 256—1910. szám.

HIRDETMÉNY.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület folyó év október hó 2-án Székelyudvarhelyt (Baromvásártér), október 9-én Parajdon

Tenyészállat kiállítás

rendez, mely kiállításokon minden fajta tenyészállat bemutatható, de pénzdíjjal csak magyar erd. fajta borjas tehenek, három és két éves üszök, Székelyudvarhelyt még sárga orpingtonok, tehér erdélyi kopasznyaku tyukok, emdeni ludak díjaztatnak.

Kiállítási díjak: Székelyudvarhelyt Borjas tehenek részére 100, 70, 60, 40, 30 K.

Három éves üszök részére 100, 70, 50, 30, 20 K.

Két éves üszök részére 50, 30, 20 K.

Tyuk félékre 8, 6, 5, 4, 3, 2, 2 K.

Emdeni ludakra 8, 6, 4, 2 K.

Parajdon

Borjas tehenek részére 60, 40, 30

20 K.

Három éves üszök részére 50, 30, 20 K.

Két éves üszök részére 5 díj a 20 K.

A bíráló bizottság tagjai felvannak hatalmazva arra, hogy amennyiben valamely csoportban a kiállított állatok nem megfelelőek, a díjakat más csoportban használhassák fel.

Csak udvarhelyvármegyei, 50 holdnál kisebb birtokon gazdálkodók nyerhetnek pénzdíjat azon magyar erd. fajta állataik után, melyekről községi előjárásági bizonyítvánnyal igazolni tudják, hogy saját tenyészteikből származnak, vagy baromlevéllel azt, hogy egy év óta birtokukban vannak. Ezen bizonyítványok a bíráló bizottság elnökének a bírálat megkezdése előtt átadandók.

Az 50 holdasnál nagyobb birtokosok, vagy nyugati faj marhát kiállító kiállításai oklevelet nyerhetnek.

Előző kiállításokon már pénzdíjat nyert borjas tehenek pénzdíjra nem pályázhatnak.

Székelyudvarhely, 1910. aug. 28.

Az elnökség.

8792—1910. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906. jul. 6-án 14114.906. sz. a. elrendelte, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság-hoz tartozó Székelydóbo közseg telekjegyzőkönyveiben felvett mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. t. c., 1889. évi 38. t. c. és az 1891. évi 16. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. c. ben szabályozott eljárás, a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogaratosítassék.

E célból a helyszíni eljárás Székelydóbo községben 1910. évi október hó 3-ik napján fog kezdődni.

Ennel fogva felhivatnak:

1. mindazok kik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, a kiküldött bizottság előtt a kiküldött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

2. mindazok kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírássra az 1886. évi 29. t. c. 15—18 §-ai és az 1889. évi 38. t. c. 5. 6. 7. és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa; mert különben ez uton jogaikat nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték kedvezményétől elesnek.

3. Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszűnt követetésekre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogokat törlesztés kerelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvántartása vegett a kiküldött előtt jelenjenek meg mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1910. augusztus hó 27-én, Zsöldos Benó s. k. kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hitelül.
Gyertyánossy.

kir. törvényszéki telekkönyvvezető.

Szám: 9124—1910. tkvi.

Hirdetmény.

Székelypálfalva község telekkönyvi (birt. szab.) tagosítás következtében az 1869: 2579. l. M. szabályrendelet-hez képest átalakításnak és ezzel egyidőjűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886: XXIX. t. cikk, az 1899: XXXVIII. és az 1881: XVI. t. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatban fogaratosítatnak.

E célból az átalakítási előmunkálat hitelesítése és a helyszíni eljárás a Pálfalva községben 1910. évi október hó 10-én fog kezdődni.

Ennel fogva felhivatnak:

az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyvek végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

mindazok, akik a telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, a kiküldött bizottság előtt a kiküldött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel;

mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírássra az 1886. XXIX. t. c. 15—18. és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5, 6, 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől elesnek, es

mindazok, kiknek javára tényleg már megszűnt követ. lérs. vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogokat törlesztés kerelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa vegett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1910. szept. 1.

Gyarmaty Ferenc sk. kir. trvszki bíró.

A kiadmány hitelül:

Gyertyánossy,

kir. trvszki telekkönyvvezető.

Gazdasszonyi állás.

A helybeli főreáliskola internátusánál a gazdasszonyi állás betöltendő, melyre olyan intelligens nő kerestetik, aki 30—40 év körüli s aki a gazdasszonyság minden ágában jár-tas.

Fizetése évi 600 korona és teljes ellátás, lakás. A kik ezen állást elfoglalni óhajtják, hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérésüket f. hó 15-ig adják be az igazgatóság-hoz. Az állás azonnal elfoglalandó.

Szenkovits János Utódánál

SZÉKELYUDVARHELYT:

KÉZZEN

Férfi és fiu ruhák

Fehérneműek

Felöltök

Kosztümök

Blousok

Cipők és kalapok

óriási választékban és legutányo-

sabban kaphatók.

Őszi búkköny és Szent János rozs

vetés céljára beszerezhető:

Szőllősi Samu szeszgyárosnál

Székelyudvarhelyen.

A míg a készlet tart —

métermázsánként 18 K-ért.

Jóság, ár és súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht szarvas szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképeségében, lágyságában és olcsóságában.

Névjegyek Meghívók. Eljegyzési és Esküvői valamint gyász-jelentések.

ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál

villamos fényre berendezett könyvnyomtató és könyvkötő-intézetben Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézi.

Hirdetések felvételnek a "Székely-Udvarhely" kiadóhivatalában

Raktáros „Dréher“-sörnek kerestetik.

Kérdések intézendők: **Dichler Gyulához,** főraktár Segesvár.

JOLJAR
PALMA KAUCSUK
SAROK
ROSSZULJAR
VÉLJEGYRE

A mortizáció tisztviselői kölesön ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége“.

KOLOZSVÁR
Ferenc József-ut 7. a szám.
Válaszbélyeg csatolandó.

Kiadó szobák.

2 csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. Értekezhetai Kossuth-u. 104. sz.

Czell Frigyes és Fiai

bortermelők és bornyag kereskedők **Medgyes.**

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajtattermés és vörös borok.

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornyagkereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Bélyegzők

B megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári ár mellett szállítatnak **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Magyar Könyvteli Polyóirat

havi folyóirat a könyvteli ismeretek fejlesztésére. Főszerkesztők: Karpáti Béla és Trautmann Henrik. Társzerkesztők: Kuntner Róbert, Szél Jenő, Zsengeri Manó. Megjelenik minden hó első napján egy és fél ivnyi terjedelemben. Előfizetési ára egy évre 8 K, fél évre 4 K. Egyes szám ára 80 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Meszler-u. 27. Mutatványszámot szivesen küld a kiadóhiv.

Nyomdász-

tanulónak 2—4 gimnáziumot, reál- vagy polgári iskolát végzett fiukat felvesz **Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetébe Székelyudvarhelyt — havi fizetéssel.